

באלט בסגנו

מאת גיורא מנור

בכל ביקור מולדת של תמר בן-עמי היא נוהגת לספר בהתלהבות על מנהלו של בית-הספר הממלכתי לבאלט של ברלין, בו היא מלמדת בשנים האחרונות, פרופסור מרטין פוטקה. בית-הספר הוא ירושה נכבדה של גרמניה המזרחית, והוא ממוקם באזור אפור, מלא בתי מגורים שנעשו כאילו במכונת ביסקוויטים מאותו הזמן. אבל בתוך הבניין ניכרת תשומת לב לכל פרט, והשקעה רצינית של משאבים. יש אולמות לימוד רבים ומצוידים היטב, סטודיות ענקיות לבאלט, וכל מה שמורה למחול יכול לחלום עליו.

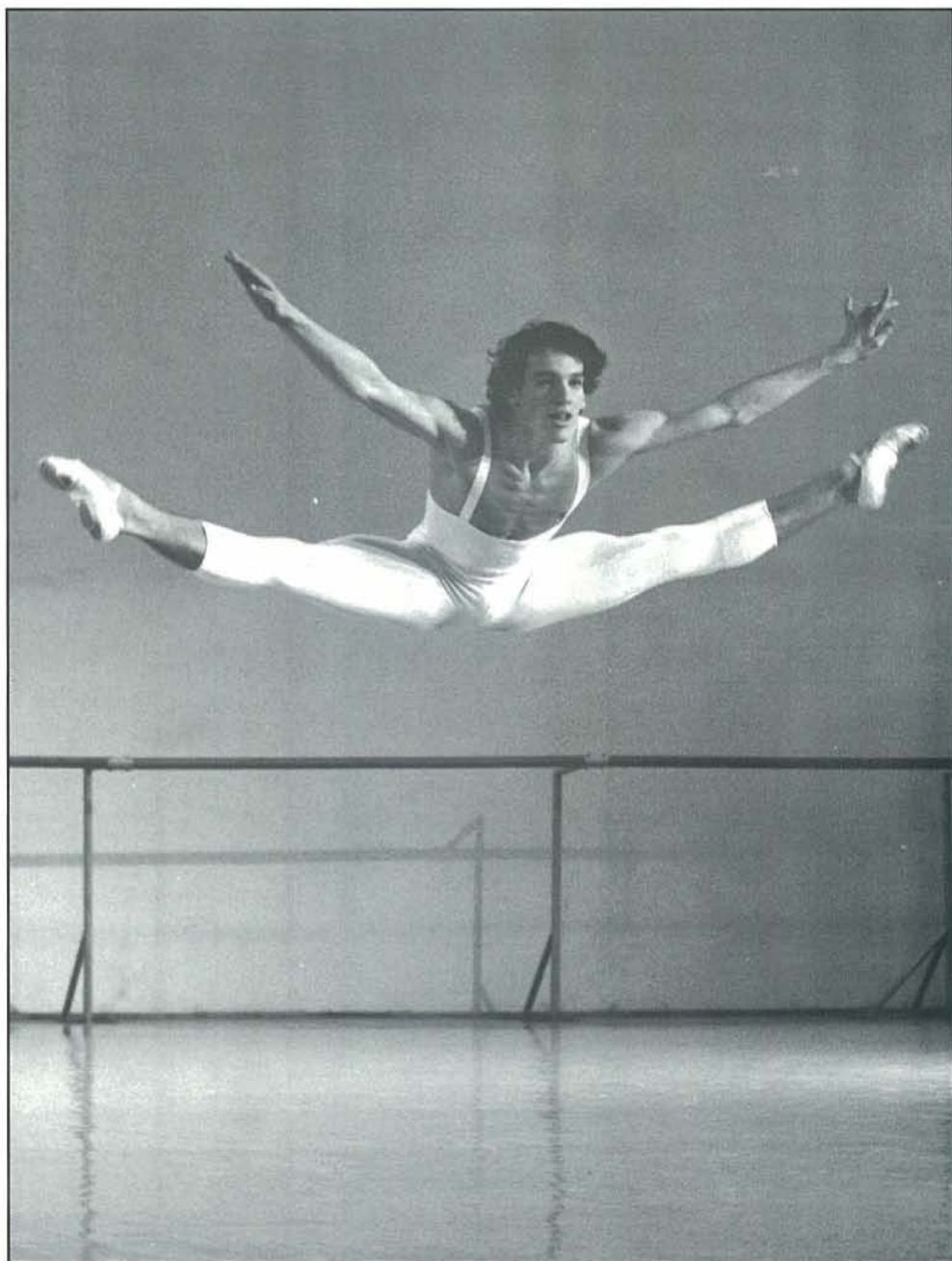
כידוע, בארצות הסוציאליסטיות לשעבר לקחו את הבאלט ברצינות. אפילו כמשהו המוכתב על ידי המסורת הבאלטית המכובדת של מוסקבה.

השם והתואר פרופסור פוטקה גרמו לי לחשוב על מישהו מבוגר מאוד, מכופתר

מאוד, איש משמעת נוקשה מהדור הישן. כשהגענו לבניין והובילו אותנו אחר כבוד למשרדי ההנהלה, דרך פרוזדורים ארוכים, מקושטים ביצירות חניכי המוסד בצורת ציורי-קיר, פלקטים או פסלים מודרניים, פגשנו עשרות ילדים ובני נוער, שבאדיבות יקית ממש זזו הצידה כדי לתת לאורחים לעבור ובירכו אותנו בנימוס.

מרטין פוטקה, המנהל בעל המוניטין, התגלה כאדם צעיר למראה, חייכני ומאוד לא פורמלי, ממש לא הפרופסור הפרוסי הסטריאוטיפי.

הוא נולד דווקא במערב, להורים בעלי עמדה קומוניסטית. כשהחליט, כנער, להיות רקדן באלט מקצועי עבר לברלין המזרחית, השתלם בבית-הספר הממלכתי אותו הוא מנהל כיום, והיה סולן בלהקת האופרה הממלכתית של ברלין. בראשית שנות ה-70 השתלם במוסקבה, אצל נ.י. טארסוב, במגמה להוראת באלט לרקדנים גברים.

פרזום

גם כיום, טיפוח רקדנים ממין זכר מייחדת בית-ספר זה בין האולפנים השונים בגרמניה. האידיאולוגיה החינוכית-אמנותית של בית-הספר הממלכתי מתקדמת ומקיפה מאוד. בפרוספקט נאמר: "תנאי מוקדם לקבלת התלמיד למוסדנו הוא מוסיקליות, דמיון, כשרון ריקודי ומשחקי, התאמה לדרישות אנטומיות מסוימות והישגים טובים בתחום הלמידה. לא נדרש כל ניסיון קודם בתחום המחול".

אחרי איחוד שתי הגרמניות והיעלמות המדינה המזרח-גרמנית מהשטח, ריחפה סכנת סגירה על בית-הספר הממלכתי לבאלט. כיום מתחלקות ממשלת האזור ומינהלת העיר ברלין בנטל התקציב.

זהו אחד מאותם בתי-ספר המספקים לילדים השכלה כללית ובתחומי אמנות שונים (מוסיקה, תיאטרון, ציור), במקביל ללימוד הבאלט והמחול המודרני. כירושה לא כל כך

מרטין פוטקה, המנהל בעל המוניטין, התגלה כאדם צעיר למראה, חייכני ומאוד לא פורמלי, ממש לא הפרופסור הפרוסי הסטריאוטיפי

חיובית מהמשטר הקודם, התלמידים מסיימים תיכון ומקבלים תעודת בגרות, ואחרי כן הם ממשיכים ללימוד שנתיים מחול, ומקבלים לבסוף "תעודת אמן ריקוד מוסמך" ולא ב.א. אוניברסיטאי. במלים אחרות, תעודת מקצוע, שאינה מאפשרת להם, שעה שהם מסיימים את הקריירה שלהם כרקדנים, לעבור לתחומי ההוראה או כדומה עם תעודה אקדמית, וזה, גם בעיני ההנהלה, פגם רציני.

בשיעור באלט שלימד המנהל שררה אווירה מיוחדת. מצד אחד משמעת ממש פרוסית ומסירות רבה לעבודה, ויחד עם זאת גישה מאוד לא טכנית אלא יצירתית לתנועה. המורה הקדיש תשומת לב לכל אחד מתלמידיו, שעימם עבד כבר שנים לא מעטות,

בוגר בית הספר ניקולאס מייר,

שזכה בפרסים בתחרות ליוזאן '94

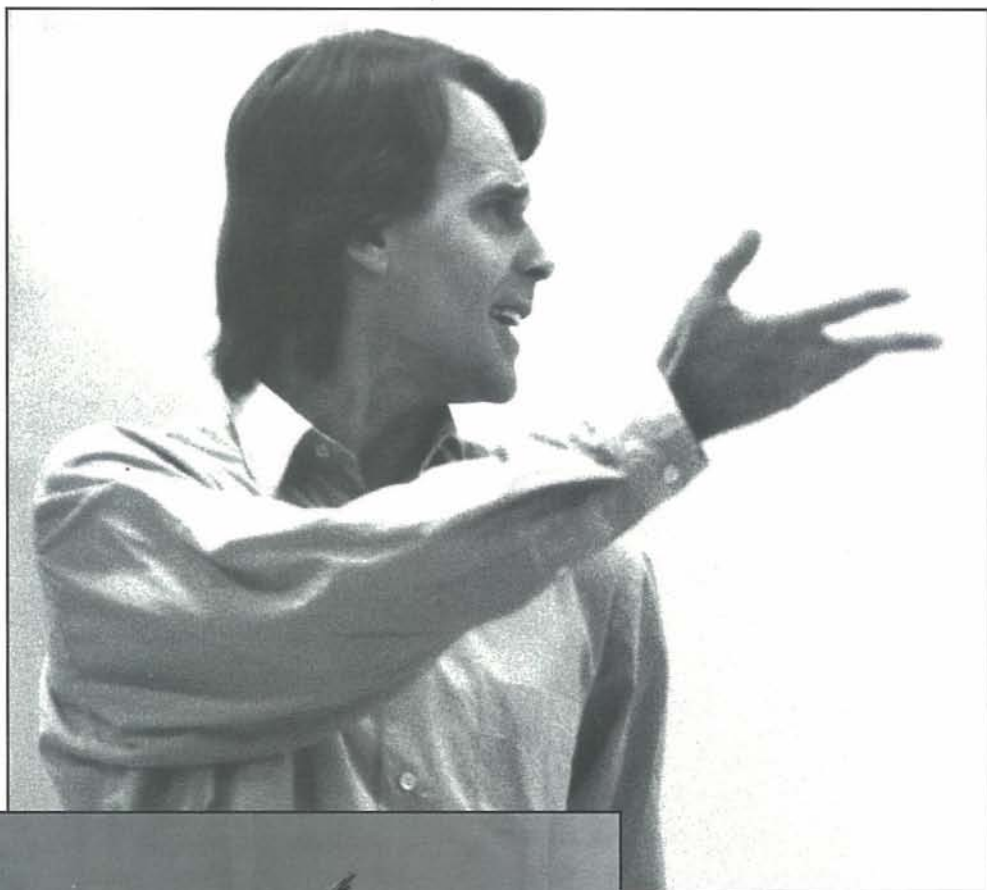
NICOLAS MAIRE, A GRADUATE OF THE STAATSSCHULE, FIRST PRIZE AT LOUSANNE COMPETITION, 1994

הנער. צירוף זה, של פורמליות ומשמעת עם יחס חם וידידותי, הרשים אותי אף יותר מהיכולת המצוינת של התלמידים העומדים לסיים את חוק לימודיהם.

בשנה הבאה עומד מרטין פוטקה לעבור לעיר אססן, באזור המערבי של גרמניה, ולהיות מנהל הבאלט העירוני שם. מה יעלה בגורלו של בית-הספר בברלין, ומנין יימצא לו מחליף שימשיך לפתח את המוסד המצויץ הזה, אין לדעת. הרי אי אפשר לנהל מוסד כזה בשלט-רחוק מאססן.

תלמידי בית-הספר ב"בולרו" (רוול),
 כור: חסוה דה אודאטטה
 STUDENTS IN "BOLERO" (RAVEL)
 CHOR.: JOSE DE UDAETA

פרופסור מרטין פוטקה
 MARTIN PUTTKE

כי היתה זו הכיתה המסיימת השנה. זה היה באלט זורם, משוחרר מעודפי מאמץ ונוקשות הנובעת מהרצון לעשות יותר ממה שהגוף מסוגל.

הלימודים בתחומי המחול מורכבים מבאלט קלאסי וממחול מודרני, בעיקר מלימוד שיטותיהם של מרתה גראהם, חוסה לימון וג'אז. אחת המורים המרכזיים היא תמר בן-עמי שלנו, שעוסקת עם התלמידים במחול יצירתי, חופשי. שפת ההוראה שלה היא תערובת ייחודית של אנגלית וגרמנית. נראה, שהתלמידים שלה כבר התרגלו ומבינים אותה היטב. תמי היא היחידה בבית-הספר, הפונה למנהל האמנותי והפדגוגי לא בתואר פרופסור ולא בגוף שלישי, כנהוג בשפה הנימוסית בגרמנית, אלא פשוט "מרטין", ונראה, שהוא דווקא נהנה מיחס בלתי רשמי זה.

כשהולך אותנו בשעת הפסקת הצהריים לאולם האוכל של בית-הספר, כל תלמיד שפגשנו בדרך בירך אותנו בבוקר טוב והושיט את ידו ללחיצה. זה היה קצת מוזר, אך שייך לאווירה המיוחדת של המוסד הייחודי הזה. בפרוודור פגשנו נער שצלע כי קרסולו נפגע בשיעור. מיד הושיב אותו המנהל על ספסל סמוך, ירד על ברכיו וניסה לברר במישוש ובדיקה, מה השתבש ברגלו של

**בשיעור באלט שלימד המנהל
 שררה אווירה מיוחדת.
 מצד אחד משמעת ממש
 פרוסית ומסירות רבה
 לעבודה, ויחד עם זאת גישה
 מאוד לא טכנית אלא
 יצירתית לתנועה**

